

РЕШЕНИЕ

№ 2769

гр. София, 25.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 12.04.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Веселина Женаварова

ЧЛЕНОВЕ: Георги Тафров

Людмила Коева

при участието на секретаря Паола Георгиева и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **1778** по описа за **2024** година докладвано от съдия Веселина Женаварова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от АПК във връзка с чл.285, ал.1 ЗИНС.

Образувано е по касационна жаба от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, подадена чрез юриск. Д., срещу Решение №7591/05.12.2023г. по адм.д.№8919/2022г. по описа на Административен съд София-град, I отделение, 26 състав, в частта му, с която е осъдена Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", на основание ч чл. 284, ал. 1 във вр. чл. 3 от ЗИНЗС да заплати на Д. Д. П., ЕГН [ЕГН], сумата от 4 344 (четири хиляди триста и четиридесет и четири) лева – обезщетение за причинени в периода 31.03.2021 г. – 26.09.2022 г. неимуществени вреди, произтичащи от неблагоприятните битови и хигиенни условия, в които е изтърпявал наказание в Софийски централен затвор и Затворническо общежитие от закрит тип „К.“, ведно със законната лихва, считано от 30.09.2022 г. до окончателното изплащане, и направените разноски в размер на 10 лева за заплащане на държавна такса.

Според касатора, в решението си първата инстанция е стигнала до погрешни правни изводи, тъй като не е съобразила действителната фактическа обстановка, установените по делото обстоятелства, както и обективната истина, които са от съществено значение за решаване на правния спор. Счита, че не са налице обстоятелствата, установени в ал. 2 на чл. 3 от ЗИНЗС, поради което и не следва да се приема за доказан факта на претърпените неимуществени вреди. В тази връзка

сочи, че не е налице бездействие на служители от затворническата администрация на Затвора [населено място] по повод задължението им за предприемане на активни действия за борба с паразитите, тъй като по делото са приложени по протоколи от обработка, представляващи официални свидетелстващи документи по смисъла на чл. 179 от ГПК, съставени от длъжностни лица в кръга на правомощията им. Твърди се, че в местата за лишаване от свобода непрекъснато се извършват ремонтни дейности и животът в затвора се доближава максимално до положителните аспекти на живота в обществото. По отношение на твърденията за липсата на вода, излага, че в спалните помещения е осигурявана топла и студена вода по график /по групи/. Сочи, че осигуряването на вода по график не е по желание на администрацията за причиняване на неудобство на лишените от свобода, а напротив, за да бъде осигурена вода за всички лица на територията на ЗОЗТ „К.“, предвид вместимостта на резервоар, намиращ се в северната част зад охраняемата зона. Счита, че не са установени действия или бездействия от страна на Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, които да са в причинно-следствена връзка с твърдените от ищеца неимуществени вреди - произтичащи от противоправни действия и бездействия на служители на ГДИН. Оспорва се и размерът на присъденото обезщетение. Претендират се разноски за юрисконсултско възнаграждение.

В съдебно заседание Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ не се представлява.

Ответникът Д. Д. П., р.пр., не се явява в съд.з., не се представлява и не ангажира становище по делото.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение по делото за неоснователност на подадената касационна жалба и предлага да се остави в сила първоинстанционното решение.

Административен съд София – град, XI касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е допустима, като подадена от легитимирано лице, в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол. По съществото ѝ касационния състав взе предвид следното:

С Решение №7591/05.12.2023г. по адм.д.№8919/2022г. по описа на Административен съд София-град, I отделение, 26 състав, е осъдена Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието да заплати на Д. Д. П., ЕГН [ЕГН], на основание чл. 284, ал. 1 във вр. чл. 3 от ЗИНЗС, сумата от 4 344 (четири хиляди триста и четиридесет и четири) лева – обезщетение за причинени в периода 31.03.2021 г. – 26.09.2022 г. неимуществени вреди, произтичащи от неблагоприятните битови и хигиенни условия, в които е изтърпявал наказание в Софийски централен затвор и Затворническо общежитие от закрит тип „К.“; ведно със законната лихва, считано от 30.09.2022 г. до окончателното изплащане; и направените разноски в размер на 10 лева за заплащане на държавна такса. С решението е отхвърлена исковата претенция за разликата до претендирания размер на обезщетението – 20 000лв.

Решението на първоинстанционния съд е валидно, допустимо и правилно.

Касационният състав споделя изводите за частична основателност на исковата претенция.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Според чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение. Според ал. 2 на същата разпоредба, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Тълкуването на цитираните разпоредби налага извода, че е установено задължение за затворническата администрация за осигуряване на благоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и мярката „задържане под стража“.

За да бъде основателен искът по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да са налице кумулативно три предпоставки: действие или бездействие на орган по изпълнение на наказанията в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, причинени вреди в резултат на извършените действия или бездействия и причинно-следствена връзка между настъпилите имуществени или неимуществени вреди и действията или бездействията на съответната администрация.

По делото е установено, че Д. Д. П. в процесния период от 31.03.2021 г. – 26.09.2022 г.. (осемнадесет месеца) е изтърпявал наложено му, при условията на чл. 25, ал. 1 във вр. чл. 23 от НК, наказание лишаване от свобода в размер на 3 години и 4 месеца, в Софийски централен затвор (31.03.2021 г. – 17.12.2021 г.,) и в Затворническо общежитие от закрит тип (ЗОЗТ) „К.“ (17.12.2021 г. – 26.09.2022 г.). На базата на събраните от първоинстанционния съд и подробно обсъдени от него писмени и гласни доказателства, обоснован е изводът, че в хода на проведеното съдебно производство са доказани следните неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в нарушение на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, както и на чл. 3 от ЕКПЧОС: неосигуряване на постоянно течаща вода в нарушение на изискванията на чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС и непредприемане на действия по обезпаразитяване от хлебарки и дървеници. Налице е неизпълнение от затворническата администрация на законоустановеното задължение по чл. 3 от ЗИНЗС, както и чл. 3 от ЕКПЧОС, според който никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унизително отношение или наказване.

Възраженията в касационната жалба на ГДИН са неоснователни. Безспорно е по делото, включително видно от представеният от ГДИН график, че в процесния период в ЗОЗТ „К.“ е бил установен режимът на водоподаването, т.е. по време на престоя си там Д. П. е нямал постоянен достъп до течаща вода – както топла, така и студена. Следва да се има предвид, че достъп до вода за 2-3 часа дневно или през нощта е крайно незадоволително с оглед необходимостта от поддържане на добра лична и обща хигиена в местата за изтърпяване на наложеното наказание. Изброените обстоятелства могат да породят обоснован извод, че не са налице условия за добри хигиенни условия, поддържане на чистота на тялото, в помещението или в облеклото. Посочените неприемливи битови условия, дължащи се на бездействието на

администрацията на ответника да осигури постоянен достъп на лишените от свобода до течаща вода, обуславят основателността на иска. Липсата на вода е от естество да причини на ищеца физическия и психически дискомфорт, описан в исковата молба, който е в пряка причинно-следствена връзка с бездействието на администрацията да осигури нормални битови условия за изтърпяване на наказанието. Налице е нарушение както на изискванията на чл.3, ал.2 ЗИНЗС, така и на тези на чл.3 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС).

Безспорно е и че въпреки положените от ответника действия по дезинфекция и дезинсекция и предоставените почистващи препарати, не се е стигнало до значително ограничаване на хлебарките и дървениците в помещенията, като в тази връзка обосноваван и правилен е извода на първоинстанционния съд, че те са от естество да причинят емоционален стрес, безпокойство, негативни емоции, физически и психически дискомфорт и да създадат чувство за унижение и безпомощност.

Преценката на първоинстанционния съд относно установените по делото релевантни факти не подлежи на касационен контрол, доколкото при обсъждането на доказателствата не е допуснато превратно тълкуване или вътрешно противоречие и непоследователност.

По силата на нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Както правилно е приел първоинстанционният съд, ищецът не дължи доказването на неимуществените вреди, когато е налице нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, както и на чл. 3 от ЕКПЧОС. В тази връзка следва да се отбележи че съгласно чл. 284, ал. 1 във вр. с ал.3 от ЗИНЗС държавата отговаря за действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност, дори да не се е стигнало до физически или психически увреждания или проблеми.

Безспорно е установено и наличието на причинно-следствена връзка между настъпилите вреди и бездействието на затворническата администрация.

Касационният състав споделя изцяло доводите на първоинстанционния съд относно размера на определеното обезщетение, а именно 4 344 лв. Присъдената сума представлява справедливо обезщетение на задържаното лице за претърпените от него неимуществени вреди при изтърпяване на мярката „задържане под стража“. Правилно е определен размерът на обезщетението, като същият е съобразен изцяло с релевантните обстоятелства. В случая е съобразен периодът, през който е търпяно нарушението и претърпените вреди. Взета е предвид и практиката на ЕКПЧ и размерът на определените от Съда обезщетения по сходни случаи по български дела.

С оглед изложеното, настоящият касационен състав намира, че първоинстанционният административен съд изцяло е приложил стандартите за защита на правото по чл. 3 ЕСПЧ по отношение на ищеца и е постановил решението си изцяло в съответствие с материалния закон, без наличие на нарушение на съдопроизводствените правила.

По изложените съображения настоящият съдебен състав счита, че при постановяване на обжалваното решение не са допуснати сочените в касационната жалба нарушения, съставляващи касационните основания по чл.209 от АПК, предвид което така постановеното решение като правилно следва да бъде оставено в сила.

Предвид горните съображения, Административен съд София-град, XI

касационен състав,

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА Решение №7591/05.12.2023г. по адм.д.№8919/2022г. по описа на Административен съд София-град, I отделение, 26 състав, в ЧАСТТА му, с която е осъдена Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", на основание ч чл. 284, ал. 1 във вр. чл. 3 от ЗИНЗС да заплати на Д. Д. П., ЕГН [ЕГН], сумата от 4 344 (четири хиляди триста и четиридесет и четири) лева – обезщетение за причинени му в периода 31.03.2021 г. – 26.09.2022 г. неимуществени вреди, произтичащи от неблагоприятните битови и хигиенни условия, в които е изтърпявал наказание в Софийски централен затвор и Затворническо общежитие от закрит тип „К.“, ведно със законната лихва, считано от 30.09.2022 г. до окончателното изплащане, и направените разноски в размер на 10 лева за заплащане на държавна такса.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.